

M. Koškovej udelená 1. cena za slovenský slovník, ktorú jej udelila medzinárodná porota Jednoty tlmočníkov a prekladateľov v Prahe. – V rámci spolupráce s Maticou slovenskou vykonávali pracovníci ústavu prednáškovú činnosť v záujmom Jazykovom odbore Matice slovenskej.

VII. Závažné problémy pracoviska. Závažným problémom pracoviska naďalej zostávajú nezvyčajne obmedzené možnosti jeho personálneho dobudovania. Nová forma doktorandského štúdia, podľa ktorej sa doktorandi v dennej forme štúdia na pracoviskách SAV stávajú postgraduálnymi študentmi na príslušných fakultách vysokých škôl, priniesla našim pracoviskám viaceré ťažkosti a problémy. Ide zjavne o nepremyslenú a nijako rozumne nezdôvodnenú degradáciu SAV.

Veríme, že nové Predsedníctvo SAV bude pružnejšie a pohotovejšie riešiť oprávnené požiadavky pracovísk SAV, v našom prípade doriešenie otázky zosúladenia počtu limitovaných pracovných miest s nárokovou výškou mzdového fondu. Za naše pracovisko chceme vyjadriť uspokojenie s priaznivým vyriešením žiadosti o riešenie našich stiesnených priestorových pomerov.

Ján Doruľa

Výročné plenárne zasadnutie Slovenského komitétu slavistov

Na svojej výročnej členskej schôdzke sa zišlo plénum Slovenského komitétu slavistov (SKS) 2. februára 2006 v Bratislave. V programe rokovania bola 1. správa o činnosti SKS za funkčné obdobie 2001-2005, 2. správa o hospodárení a revízia správa, 3. diskusia k predneseným správam, 4. voľba predsedu a výboru SKS a 5. program ďalšej činnosti SKS.

1. Správu o činnosti SKS predniesol predseda komitétu Ján Doruľa. V jej úvode vyslovil blahoželanie k významnému životnému jubileu profesora Vincenta Blanára (85. výročie narodenia) a profesora Vincenta Sedláka (75. výročie), ktorým sa v dobrom zdravotnom stave naplnili želania vyslovené na pôde SKS pred piatimi rokmi. V mene Slovenského komitétu slavistov blahoželal jeho predseda aj profesorovi Matúšovi Kučerovi, ktorému prezident Slovenskej republiky udelil Rad Ľudovíta Štúra 1. triedy a Nadácia Matice slovenskej Cenu Jozefa Čigera Hronského za literatúru. Vyslovil ďalej blahoželanie profesorovi Jánovi Podolákovi, ktorému Nadácia Matice slovenskej udelila Cenu Ľudovíta Nováka za oblasť spoločenských vied. Za vydanie monumentálneho trojväzkového diela *Slovenské ľudové rozprávky* v tzv. wollmanovského zberu vyslovil blahoželanie Viere Gašparíkovej. Pripojil aj blahoželanie Vincentovi Blanárovi, ktorý prevzal v mene svojej rodiny vysoké vyznamenanie štátu Izrael *Spravodlivý medzi národmi*.

V úvodnej časti svojej správy pripomenul predseda SKS aj bolestnú stratu, akou je skon Alexandra Avenariusa, člena SKS od jeho založenia.

V tejto časti svojej správy poukázal predseda SKS aj na dve významné výročia a udalosti roku 2005, a to na završenie 40. ročníka vydávania časopisu *Slavica Slovaca*, interdisciplinárneho orgánu slovenskej slavistiky, ktorý je prístupný aj na internetovej stránke a postupne sa dostáva do významných

medzinárodných databáz, a na 10. výročie vzniku slavistického pracoviska na pôde Slovenskej akadémie vied – Slavistického kabinetu SAV, ktorý od 1. januára 2005 nesie názov *Slavistický ústav Jána Stanislava SAV*.

Z významných činností Slovenského komitétu slavistov v uplynulom funkčnom období pripomenul predseda SKS usporiadanie zasadnutia prezidia Medzinárodného komitétu slavistov (MKS) v decembri 2001 v Ružomberku i prípravu a priebeh 13. medzinárodného zjazdu slavistov v Ľubľane v roku 2003 (vydanie zborníka zjazdových referátov a výberovej bibliografickej príručky, prípravu a uskutočnenie rokovaní v štyroch tematických blokoch na 13. medzinárodnom zjazde slavistov, prezentáciu výsledkov slovenskej vedy na knižnej výstave v čase zjazdu v Ľubľane a i.) i usporiadanie medzinárodnej interdisciplinárnej vedeckej konferencie v roku 2004 v Liptovskom Jáne z príležitosti 100. výročia narodenia Jána Stanislava.

Osobitná pozornosť sa v správe venovala oživeniu činnosti Komisie pre slovanskú archeológiu pri MKS. Jej novým predsedom sa stal Peter Šalkovský z Archeologického ústavu SAV v Nitre, ktorému sa v krátkom čase podarilo utvoriť reálne predpoklady na jej úspešnú činnosť. Úspešne pracovala aj Komisia pre slovanské spisovné jazyky pri MKS (predseda komisie Ján Bosák) a Komisia slovenského etnologického atlasu pri MKS (predseda Mojmir Benža). Čulé aktivity vyvíjali aj naši členovia Komisie slovanskej folkloristiky pri MKS (Viera Gašparíková, Hana Hložková, Zuzana Profantová, Katarína Žeňuchová). Ich zásluhou sa naďalej vydáva bulletin *Slavistická folkloristika*. Po prerokovaní v rozšírenom predsedníctve SKS 26. januára 2006 predložil predseda SKS návrh, aby plénum SKS vyslovilo súhlas so zabezpečením ďalšieho vydávania bulletinu *Slavistická folkloristika* v Slavistickom ústave Jána Stanislava SAV (výkonná redaktorka Katarína Žeňuchová) s finančným príspevom SKS. V tejto súvislosti poukázal predseda SKS aj na potrebu obnoviť a niektorým zmeneným podmienkam prispôsobiť Dohodu o spolupráci medzi SKS a Slavistickým ústavom Jána Stanislava SAV, v priamej nadväznosti na Dohodu o spolupráci medzi SKS a Slavistickým kabinetom SAV z 3. marca 1995.

V súvislosti s blížiacim sa 14. medzinárodným zjazdom slavistov, ktorý sa uskutoční v roku 2008 v Macedónsku (internetová stránka MKS: www.msk.edu.mk), sa v správe poukázalo na potrebu aktívnej účasti našich mladých bádateľov z jednotlivých výskumných oblastí na zjazdových rokovaníach v príslušných sekciách a tematických blokoch (schválená tematika 14. medzinárodného zjazdu slavistov sa uverejní v 1. čísle Slavica Slovaca 2006). Návrhy na usporiadanie tematických blokov treba podľa určených podmienok predložiť najneskôr do 1. mája 2006. Po predbežnom prerokovaní v predsedníctve SKS sa ukazuje možnosť predložiť až 4 slovenské návrhy na tematické bloky zorganizované v širšej medzinárodnej spolupráci (vedúci blokov z jednotlivých vedných oblastí: J. Bosák, J. Koška, Z. Profantová, P. Šalkovský).

2. Správu o hospodárení SKS a revíziu správy predniesla T. Stefanovičová. V jej závere sa konštatovalo, že účtovníctvo SKS je vedené prehľadne a správne, pokladničné a finančné doklady sú zaúčtované v peňažnom denníku podľa výpisu zo Všeobecnej úverovej banky, daň zo mzdy sa odvádza na Daňový úrad Bratislava. Revízia skupina odporúča účtovnú uzávierku schváliť.

3. V priebehu nasledujúcej rozpravy a diskusie sa väčšina prítomní členovia a funkcionári SKS vyslovili k problematike tematických blokov, formulovali svoje predstavy a návrhy na ich konkrétne obsahovú náplň (J. Koška, J. Bosák, V. Gašparíková). Ako už častejšie v minulosti, aj na tomto zasadnutí pléna SKS sa poukazovalo na potrebu interdisciplinarity a komplexnosti slavistických výskumov, čo by sa malo vo väčšej miere odraziť v tematike zjazdových rokovanií (J. Doruľa a i.). Vo viacerých diskusných príspevkoch sa vyzdvihovala záslužná činnosť funkcionárov SKS v celej doterajšej činnosti komitétu (V. Blanár, J. Bosák, V. Gašparíková, A. Ruttkay).

Účastníci plenárneho zasadnutia SKS jednohlasne prijali návrh na zabezpečenie ďalšieho vydávania bulletinu *Slavistická folkloristika* a rovnako jednomyselne schválili prednesený text Dohody o spolupráci medzi Slovenským komitétom slavistov a Slavistickým ústavom Jána Stanislava SAV. S jednomyselným súhlasom schválili aj správu o hospodárení a revíziu správu.

4. Predseda SKS oboznámil plénum SKS s návrhom predsedníctva SKS na zloženie výboru SKS na ďalšie funkčné obdobie: predseda SKS Peter Žeňuch, tajomníčka SKS Erika Brtáňová, podpredsedovia SKS: Ján Koška, Mojmir Benža, Vincent Sedlák, revízorky: Tatiana Štefanovičová a Júlia Dudášová-Kriššáková. V rozprave k predloženému návrhu predsedníctva SKS bol vyslovený názor, že by do výboru SKS mal byť zvolený aj lingvista zameraný na výskum súčasnej slovenčiny (J. Bosák). V nasledujúcej výmene názorov (J. Doruľa, J. Bosák, V. Sedlák, V. Blanár, A. Ruttkay, P. Žeňuch, T. Štefanovičová) sa prítomní členovia SKS zhodli na stanovisku, že nie je vhodné, potrebné, ba za daných okolností nie je ani možné voliť do výboru SKS predstaviteľov jednotlivých výskumných zameraní v rámci vedných disciplín zastúpených v SKS; vo výbore SKS sú tieto disciplíny zastúpené vždy jedným členom (predseda a podpredsedovia). Doplňa ich tajomník SKS a dvaja revizori.

Keďže neodznali nijaké ďalšie návrhy na zloženie výboru SKS, pristúpilo sa k hlasovaniu o návrhu predsedníctva SKS. Za predsedu Slovenského komitétu slavistov bol všetkými hlasmi prítomných členov SKS zvolený doc. PhDr. Peter Žeňuch, CSc., v ďalšom hlasovaní bola hlasmi všetkých prítomných členov SKS za tajomníčku SKS zvolená doc. PhDr. Erika Brtáňová, CSc., za podpredsedov SKS boli potom jednohlasne zvolení: PhDr. Ján Koška, DrSc., PhDr. Mojmir Benža, CSc., a univ. prof. PhDr. Vincent Sedlák, CSc. Rovnako hlasmi všetkých prítomných členov SKS boli zvolení revízorky – univ. prof. PhDr. Tatiana Štefanovičová, CSc., a univ. prof. PhDr. Júlia Dudášová-Kriššáková, CSc.

5. Vo svojom závernom slove vyslovil doterajší predseda SKS Ján Doruľa presvedčenie, že zvolený výbor SKS je svojim zložením zárukou úspešného pokračovania a ďalšieho rozvíjania činnosti SKS. Za najväčší úspech celej doterajšej činnosti SKS pokladá jeho stabilizované, dlhodobou pravidelne napĺňané a cieľavedomo programované účinkovanie, ktorého výsledkom je terajšie postavenie a miesto slovenskej slavistiky v domácom i medzinárodnom rámci. Slovenskej slavistike pribudlo významné výskumné a organizačné centrum na pôde Slovenskej akadémie vied, udržala si svoj interdisciplinárny orgán Slavica Slovaca. Vyslovil uznanie a vďaka mnohým svojim dlhodobým spolupracovníkom, u ktorých našiel porozumenie, ochotu a obetavú pričinlivosť.

Nový predseda SKS Peter Žeňuch poďakoval členom SKS za prejavenu dôveru. Najbližšia činnosť výboru i celého Slovenského komitétu slavistov sa bude orientovať predovšetkým na zabezpečenie účasti slovenských slavistov na 14. medzinárodnom zjazde slavistov. Pripomenul, že schválená Dohoda o spolupráci medzi Slovenským komitétom slavistov a Slavistickým ústavom Jána Stanislava SAV umožní Slovenskému komitétu slavistov pravidelne prezentovať svoje aktivity aj na internete.

Ján Doruľa

Tematika 14. medzinárodného zjazdu slavistov v roku 2008 (Macedónsko, Ochrid)

1.0. Jazykoveda

1.1. Etnogenéza Slovanov a dejiny slovanských jazykov v spojitosti s dejinami slovanskej materiálnej a duchovnej kultúry. Praslovančina a jej nárečové členenie. Slovančina etymológia. Staroslovenčina, jej jazykový základ a územné varianty. Úloha cirkevnej slovančiny vo vývine slovanských spisovných jazykov. Textológia slovanských písomných pamiatok.

1.2. Dialektológia a lingvogeografia slovanských jazykov. Prechodné nárečia. Okrajové nárečia slovanských jazykov, ich vzájomné vzťahy a kontakty s neslovanckými jazykmi. Slovančina prvky v neslovanckých nárečiach. Etnolingvistika. Súčasný stav slovanských nárečí zo sociolingvistického hľadiska.

1.3. Slovančina onomastika. Dnešný stav vo výskume vlastných mien (slovančina onymia a jej zmeny). Budovanie korpusov (databáz) slovanckej onomastiky. Problematika onomastickej lexicografie.

1.4. Súčasný stav slovanských spisovných jazykov. Variabilita normy. Čudzojazyčné vplyvy vo všetkých rovinách. Slovančina jazyky zo sociolingvistického hľadiska. Globalizácia a internacionalizácia v slovanských spisovných jazykoch – stav a perspektívy. Typológia jazykových situácií. Jazyková politika. Sociolingvistické a psycholingvistické aspekty polylingvizmu.

1.5. Súčasná teória a metódy výskumu gramatickej stavby slovanských jazykov. Komunikatívne aspekty gramatiky. Typológia slovanských jazykov. Gramatika a slovník.

1.6. Súčasná teória a metódy výskumu lexikálnej sémantiky a frazeológie. Jazykový obraz sveta. Kognitívne, konceptuálne, etnolingvistické a jazykovo-kulturologické hľadisko.

1.7. Funkčné štýly – stav a perspektívy. Hovorový funkčný štýl v slovanských jazykoch. Literárno-umelecký funkčný štýl a jeho charakteristika. Štylistika a gramatika. Religiózne funkčno-štylistický komplex.

1.8. Slovančina jazyky a korpusová lingvistika, problematika reprezentatívnosti textov.

2.0. Literatúra, kultúra a folklór

2.1. Cyrilo-metodská epocha, obdobie slovanckého písomníctva a ochridská literárna škola z jazykovedného, literárnovedného a historicko-kultúrneho pohľadu.

2.2. Slovančina folklór. Problematika výskumu folklóru a tradičnej duchovnej kultúry. Slovancko-neslovancké vzťahy

hy. Textológia folklóru. Vzájomné vzťahy (prieniky) folklóru a umeleckej literatúry. Mestský folklór.

2.3. Vplyv osvietených myšlienok na národnouvedomovacie procesy slovanských národov.

2.4. Literárne smery a školy v literatúre slovanských národov – tradícia a novátorstvo. Romantizmus a realizmus v literatúre slovanských národov. Dezintegrácia realizmu na konci 19. storočia a jeho reintegrácia v 20. storočí. Symbolizmus, futurizmus, expresionizmus, nadrealizmus. Poetika modernizmu. Oficiálna a neoficiálna literatúra (1917-1989). Postmodernizmus v slovanských literatúrach a v medzinárodnom kontexte. Súčasná tendencie v slovanských literatúrach. Špecifické modely vývinu jednotlivých slovanských literatúr. Fantastika a vedecká fantastika v slovanských literatúrach. Masová literatúra.

2.5. Dialóg Východ–Západ v slovanských literatúrach. Problémy vzájomného prenikania národných kultúr. Globalizácia, európske integračné procesy a hľadanie národnej identity.

2.6. Nomádske aspekty slovanských kultúr a literatúr (migrácia, emigrácia, vyhnanstvo, viacdomovosť). Literatúra národnostných menšín v slovanských krajinách.

2.7. Vklad Slovanov do súčasných literárnovedných smerovaní: ruský formalizmus, Bachtin a jeho nasledovníci,

fenomenológia, štrukturalizmus, semiotika. Slovanské verziologické školy.

2.8. Filozofické, religiózne a politické myslenie u Slovanov. Svetské a sakrálne zložky v slovanských kultúrach.

2.9. Komparatistika, genológia a slovanské literatúry.

2.10. Slovanský prínos do svetovej kultúry. Preplietanie sa kultúr: balcanica, slavica, europaica.

3.0. Dejiny slavistiky

3.1. Slovanská jazykoveda, literárna veda, folkloristika a kulturológia v historickom vývine.

3.2. Slavistické periodiká – ich postavenie, úlohy a perspektívy.

3.3. Osobitné témy:

– Život a dielo Kostu Racina (100 rokov od narodenia).

– Život a dielo Leva N. Tolstého (180 rokov od narodenia).

Témy navrhované na rokovanie pri okrúhlych stoloch

1. Stav slavistiky vo svete.

2. Slovanské literatúry po roku 1989 v dialógu s Európou a so svetom. Nové javy, tendencie a perspektívy.